

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE, 30. Twee nieuwe vondsten van *Notocochlis gualtierianus* (Récluz, 1844) in Israël

Henk K. Mienis

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean, 30.

Two new finds of *Notocochlis gualtierianus* (Récluz, 1844) in Israel

Two additional specimens of the Indo-Pacific Moon-shell *Notocochlis gualtierianus* (Récluz, 1844), Fam. Naticidae, are here reported from the Mediterranean coast of Israel. Single empty shells of that species have now been recorded from the beaches of Caesarea (1966), Palmahim (1984), Shiqmona (2003) and Tel Barukh [Tel Aviv] (2007). In Egypt it has been recorded from Port Said. It still remains uncertain whether this exotic species has established viable populations along the Mediterranean coast of Israel.

Notocochlis gualtierianus (Récluz, 1844), Fam. Naticidae, werd oorspronkelijk beschreven door Récluz (1844) als *Natica gualtieriana*, welke naam verbeterd werd tot *N. gualtieriana* door Melvill & Standen (1899).

Deze Tepelhoorn-soort heeft een wijde verspreiding in de Indische- en Stille Oceaan. Ook in de Rode Zee komt zij heel algemeen voor (Mastaller, 1979; Sharabati, 1984; Dekker & Orlin, 2000; Heiman & Mienis, 2004; Verbinnen & Wils, 2008; Rusmore-Villaume, 2008).

Ruim 20 jaar geleden werd deze soort voor het eerst vermeld van de Middellandse Zee kust van Israël: Palmahim, leg. Eli Holzer, februari 1984 (Mienis, 1986). Het ging hier om de vondst van een goed geconserveerde lege schelp op het strand.

Een revisie van de Naticidae in de mollusken verzameling van de Universiteit van Tel Aviv (TAU) bracht een tweede, veel oudere vondst aan het licht: Caesarea, leg. Noga Kaduri, 4 november 1961 (TAU MO 61406) (Mienis, 2000: 1966 is een vergissing). Dit is een klein, sterk afgerond exemplaar dat echter nog steeds alle kenmerken vertoont van *Notocochlis gualtieriana*.

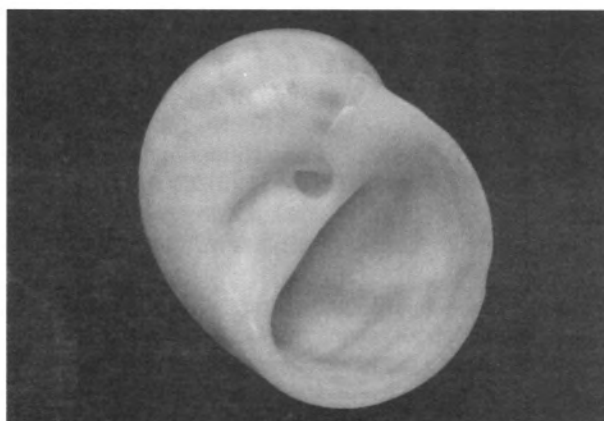
Naast de twee vondsten van lege schelpen op het Middellandse Zee strand van Israël, hebben Giannuzzi-Savelli et al. (1997 & 2002) op zijn minst vier verschillende exemplaren afgebeeld die afkomstig waren uit Port Said, Egypte.

Zenetos et al., 2004 heeft deze Tepelhoorn opgenomen in de atlas van exotische mollusken gevonden in de Middellandse Zee en baseert zich daarbij op bovenstaande vondsten. Helaas vormen deze vondsten nog geen bewijs dat *Notocochlis gualtieriana* werkelijk in het oostelijk deel van de Middellandse Zee populaties heeft gevestigd. Hiervoor zijn beslist meer vondsten nodig en dan vooral ook van levend materiaal.

Ondertussen is deze Tepelhoorn op nog twee andere vindplaatsen in Israël aangetroffen. Een klein, afgerond exemplaar is door Kalman Hertz indertijd gevonden in gruis op het strand van Shipmona, ten zuiden van Haifa, op 9 mei 2003 (TAU MO 61405), terwijl een kort bezoek aan het strand van Tel Barukh (Tel Aviv) op 4 april 2007 nog een leeg, maar goed geconserveerd huisje opgeleverd heeft. Dit laatste exemplaar heeft de volgende afmetingen (hoogte x breedte): 14.4 x 14.0 mm (TAU MO 61407).

De vraag of deze soort zich voor goed in de Middellandse Zee langs de kust van Israël gevestigd heeft, blijft echter voorlopig nog onbeantwoord door gebrek aan levend materiaal.

Mijn dank gaat uit naar Oz Rittner voor de foto's van het exemplaar van Tel Barukh.

Figs. 1-2: *Notocochlis gualtierianus* (Récluz, 1844) van het strand van Tel Barukh, Israel.

Geraadpleegde literatuur

- DEKKER, H. & Z. ORLIN, 2000. Check-list of Red Sea mollusca. *Spirula*, 47 (Suppl.): 46 pp.
- GIANNUZZI-SAVELLI, R., F. PUSATERI, A. PALMERI & C. EBREO, 1997. Atlante delle Conchiglie Marine del Mediterraneo, Vol. 2 (Caenogastropoda parte 1: Discopoda – Heteropoda). 258 pp. La Conchiglia, Roma.
- GIANNUZZI-SAVELLI, R., F. PUSATERI, A. PALMERI & C. EBREO, 2002. Atlante delle Conchiglie Marine del Mediterraneo, Vol. 2 (Caenogastropoda parte 1: Discopoda – Heteropoda). 2de en verbeterde druk. 258 pp. Edizioni "Evolver", Roma.
- HEIMAN, E.L. & H.K. MIENIS, 2004. Shells of East Sinai, an illustrated list: Naticidae. *Triton*, 9: 11-13.
- MASTALLER, M., 1979. Beiträge zur Faunistik und Ökologie der Mollusken und Echinodermen in den Korallenriffen bei Aqaba, Rotes Meer. 344 pp. Ph.D.-thesis Ruhr-Universität Bochum.
- MELVILL, J.C. & R. STANDEN, 1899. Report on the marine mollusca obtained during the first expedition of Prof. A.C. Haddon to the Torres Straits, in 1888-89. *Journal of the Linnean Society, Zoology*, 27 (174): 150-206, pls. 10-11.
- MIENIS, H.K., 1986. A record of *Natica gualteriana*, an Indo-Pacific species, from the Mediterranean coast of Israel. *Levantina*, 60: 655-656.
- MIENIS, H.K., 2000. A second record of *Notocochlis gualteriana* from the Mediterranean coast of Israel. *Triton*, 2: 24.
- RÉCLUZ, C.-A., 1844. Descriptions of new species of *Navicella*, *Neritina*, *Nerita* and *Natica*, in the cabinet of H. Cuming, Esq. *Proceedings of the Zoological Society of London*, 11 (130): 197-214.
- RUSMORE-VILLAUME, M.L., 2008. Seashells of the Egyptian Red Sea. The illustrated handbook. 320 pp. The American University in Cairo Press.
- SHARABATI, D., 1984. *Red Sea Shells*. 128 pp. KPI, London, Boston, Melbourne, Henley.
- VERBINNEN, G. & WILS, E., 2008. *Red Sea Mollusca 26: Naticidae*. *Gloria Maris*, 47 (1-2): 30-40.
- ZENETOS, A., S. GOFAS, G. RUSSO & J. TEMPLADO, 2004. *CIESM Atlas of exotic species in the Mediterranean*. Volume 3: Molluscs. 376 pp. CIESM Publishers, Monaco.

Adres van de schrijver:

National Collections of Natural History, Dept. Zoology,
Tel Aviv University,
IL-69978 Tel Aviv, Israel, en
National Natural History Collections, Berman Building,
Hebrew University of Jerusalem,
IL-91904 Jerusalem, Israel
E-mail: mienis@netzer.org.il

Loterij met schelpen als middel om land te verdelen, Tel-Aviv**The birth of Tel-Aviv – land lottery with shells, 1909**

Deze Israelische postzegel is op 27 januari 2008 uitgegeven en draagt het opschrift "THE BIRTH OF TEL-AVIV - LAND LOTTERY, 1909". Naar aanleiding hiervan schrijft de heer G.A. Geerts in het blad *Filatelie* (september 2008) *) het volgende.

"De afbeelding herinnert aan de zogenaamde 'Ahuzat-Bayit Landverloting'. In 1906 besloot een aantal Joodse kolonisten, verenigd in de *Ahuzat Bayit Association*, een tuindorp te gaan bouwen aan de buitenrand van Jaffa. In maart 1909 kon het eigenlijke werk beginnen, nadat midden in de landconcessie een waterput was gegraven. Zestig kolonisten hadden het benodigde geld bijeenge-

bracht. De vraag bleef: wie van deze zestig krijgt welke kavel? Daarover brak de voorzitter, Akiva Areh Weiss, zich allang het hoofd. Kort voor de loterij maakte hij nog een wandeling langs het strand. Daar kreeg hij een gouden inval. Snel verzamelde hij zestig witte en eenzelfde aantal grijze schelpen. In de witte schreef hij telkens een naam; in de grijze een kavelnummer. Op het hoogtepunt van de bijeenkomst koos een jongen een schelp met een naam, terwijl een meisje daaraan de schelp met het kavelnummer toevoegde. Fotograaf Avraham Soskin legde de gebeurtenis vast op de gevoelige plaat. Het complete tafereel staat nu op de postzegel van 27 januari 2008, aangevuld met het silhouet van het hedendaagse Tel Aviv. De naam van de nieuwe nederzetting werd - in 1910 - bepaald op tel Aviv. In 1950 ging de stad, samen met Jaffa, op in één gemeente: Tel Aviv."

De schelp, afgebeeld op de tab van de zegel, is zonder twijfel een iets gestyleerde Geknobbelde hartschelp, *Acanthocardia (Rudicardium) tuberculata* (Linnaeus, 1758). Of deze schelpensoort inderdaad voor de loterij gebruikt is, zal wel altijd een geheim blijven. In elk geval is het de enige Hartschelp die toen en ook nu nog heel algemeen aanspoelt op het strand van het huidige Tel Aviv.**)

*) Met dank aan de redactie van *Filatelie* en de heer Geerts.

***) Met dank aan de heer H.K. Mienis voor de aanvulling.